

• تعریف رشته بیولوژی و کنترل ناقلین بیماری ها:

رشته بیولوژی و کنترل ناقلین بیماری ها شاخه ای از علوم پزشکی است که دانشجوی طی دوره چهار ساله آموزشی با انواع بند پایان و جوندگان مهم از نظر پزشکی و بهداشت و بیماری های منتقله توسط آن ها آشنا می شود و با تکیه بر این آگاهی ها، مهارت های علمی و عملی لازم را جهت مبارزه با جمعیت ناقلین و کاهش بیماری ها بدست می آورد. فارغ التحصیلان این رشته توانائی انجام عملیات صحرائی (جهت جمع آوری و تشخیص حشرات ناقل، بندپایان مختلف، جوندگان و کنترل آن ها و ارزشیابی روش های مبارزه) در اماکن شهری و روستایی را دارا بوده و هم چنین مهارت کافی جهت عملیات آزمایشگاهی (تعیین گونه های مختلف، جستجوی انگل در ناقلین، تعیین سطح حساسیت بند پایان نسبت به سموم مختلف و ...) پیدا می کنند.

۱- فلسفه رشته بیولوژی و کنترل ناقلین بیماری ها (ارزشها و باورها):

- سلامت محوری با تأکید بر حفظ محیط زیست از انواع جوندگان موزی و بند پایان ناقل بیماریها و با بهره گیری از روشهای ایمن و غیر مضر .
- رعایت اصول اخلاق حرفه ای، به ویژه در خصوص کار با حیوانات آزمایشگاهی
- توجه به اقدامات پدافندی و همکاری با سازمان های ذیربط، جهت پیش بینی، پیشگیری و دفع اینگونه اقدامات

۲- مأموریت رشته بیولوژی و کنترل ناقلین بیماری ها

رسالت این دوره، تربیت نیروهای آگاه به مسائل علمی و عملی روز، توانمند، مسئولیت پذیر و حساس به سلامت افراد و جامعه در حیطه شناسایی ناقلین بیماری ها، اکولوژی و بیولوژی آن ها است که دانش آموختگان این رشته دانش و مهارت خود را در زمینه های مختلف مرتبط با ناقلین، آفات و کنترل آن ها که در نهایت موجب ارتقای سلامت جامعه می گردد را در اختیار جامعه قرار می دهند.

۳- هدف کلی رشته بیولوژی و کنترل ناقلین بیماری ها

تربیت نیروی انسانی متبحر در رشته بیولوژی ناقلین و کنترل بیماری ها به منظور شناخت ناقلین ، مطالعه بیولوژی و تدوین و اجرای برنامه های کنترل و پایش ناقلین بیماری ها در مراکز مختلف بهداشتی و درمانی در نقاط مختلف کشور

وظایف حرفه ای دانش آموختگان به ترتیب هر نقش به شرح زیر می باشد

▪ نقش اجرایی :

- ✓ بررسی و شناسایی بیولوژی و اکولوژی بندپایان مهم پزشکی
- ✓ برنامه ریزی و اجرای عملیات مبارزه با ناقلین ، آفات و جوندگان
- ✓ بررسی و شناسایی جوندگان مهم پزشکی
- ✓ شناسایی ناقلین مناطق جغرافیایی مختلفی
- ✓ شناسایی مخازن مناطق جغرافیایی مختلف
- ✓ مشارکت در عملیات کنترل بیماری ها در بلایا و شرایط اضطراری
- ✓ تهیه نمونه های آموزشی
- ✓ تهیه نمونه برای موزه های حشره شناسی
- ✓ نگهداری و پرورش حشرات در آزمایشگاه
- ✓ به کارگیری صحیح تجهیزات و سموم مورد استفاده در کنترل ناقلین. تعیین استراتژی مناسب مبارزه بر حسب نوع ناقلین ، آفات شهری و مخازن بیماری ها
- ✓ مشارکت در برنامه ریزی و اجرای عملیات کنترل بیماری های منتقله توسط ناقلین و مخازن
- ✓ ارائه نظرات کارشناسی به ذینفعان در خصوص کنترل بندپایان و جوندگان

▪ نقش آموزشی :

- ✓ آموزش روش های مبارزه با ناقلین و مخازن بیماری به ذینفعان
- ✓ آموزش روش های ایمنی و حفاظت در برابر سموم حشره کش به ذینفعان
- ✓ برگزاری کارگاه ها و دوره های کوتاه مدت آموزشی، تهیه بروشور، تراکت، پمفلت آموزشی مرتبط با رشته
- ✓ آموزش عملیات صحرائی در رابطه با ناقلین و مخازن بیماری به کارکنان زیر مجموعه های مرتبط

▪ نقش پژوهشی :

- ✓ در زمینه بیماریهای منتقله توسط بندپایان و جوندگان، بیماریهای مشترک، مطالعات اکولوژیک، آفات، منابع و مخازن مربوطه
- ✓ مشارکت در پروژه های تحقیقاتی مرتبط با رشته

• گروه بیولوژی ناقلین و کنترل بیماری ها بندرعباس : اهداف و رسالت ها

رشته بیولوژی ناقلین و کنترل بیماری ها علم بررسی گروه های خاصی از بندپایان که از نظر پزشکی اهمیت قابل توجهی دارند می باشد. در چند سال اخیر به رغم اجرای برنامه های مدون کنترل بیماری ها، تغییرات آب و هائی، مداخلات محیط زیستی و تحولات سیاسی اجتماعی و اکولوژی ناپایدار انسانی در مناطق مختلف دنیا، بیماری های مالاریا، لیشمانیوزها، انکوسرکیازیس ، تیفوس ها، آربوویروس ها و ... که توسط گونه های بخصوصی از بندپایان به انسان منتقل می شوند مهمترین بیماری هایی هستند که حجم قابل توجهی از خدمات بهداشتی و درمانی را به خود اختصاص داده اند.

استان هرمزگان با یک میلیون و ۸۰۰ هزار نفر جمعیت، پانزدهمین استان کشور از دیدگاه تقسیم بندی جمعیتی می باشد بیشترین نرخ باروری بیشترین رشد جمعیت را در کل کشور دارا است، طبیعتا چنین جمعیتی نیاز به ارائه خدمات مختلف بهداشتی با رویکرد علمی و توسعه ای روز افزون دارند که ضرورت دارد یک مرکز آموزشی اقدان به تربیت متخصصین لازم در این زمینه نماید.

استان هرمزگان با ۱۳ شهرستان (۹ شهرستان از ۱۳ شهرستان ساحلی است)، ۱۴ جزیره و با ۷۵ هزار کیلومتر مربع و با پراکندگی جغرافیایی ۲۵ نفر در هر کیلومتر مربع، هشتمین استان پهناور کشور است، این شرایط باعث گردیده تا اقلیم های متفاوتی در این استان وجود داشته باشند. بنابراین به دلیل شرایط جغرافیایی خاص از جمله شرایط آب و هوایی و رطوبت مناسب برای فعالیت ناقلین در طول سال، مهاجرپذیر بودن و جابجایی جمعیت، همچنین مبادی ورود و خروج و داشتن مرز

دریایی با کشورهای همسایه، منطقه ای پر خطر از نظر انتقال بیماری های ناقل زاد است. به منظور تحقق بند ۱۲ اصل چهل و سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مبنی بر تأمین بهداشت جامعه از آنجایی که بسیاری از بیماری های مهم منتقله از بندپایان در کشور و بخصوص استان هرمزگان بصورت اندمیک وجود دارد و همینطور امکان ظهور بیماری های ناقل زاد جدید نیز در آینده وجود دارد ، لذا توجه به شناخت ناقلین و بیولوژی آنها و پیشگیری و کنترل آنها از اولویت خاصی برخوردار می باشد. در همین راستا به منظور تربیت نیروی انسانی متبحر در رشته بیولوژی ناقلین و کنترل بیماری ها به منظور مطالعه، تدوین و اجرای برنامه های کنترل و پایش ناقلین بیماری ها در مراکز مختلف بهداشتی و درمانی در استان هرمزگان و سایر نقاط کشور، گروه بیولوژی ناقلین و کنترل بیماری ها ایجاد شده است.

ایجاد رشته بیولوژی ناقلین و کنترل بیماری ها در راستای برنامه جامع استراتژیک دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان می باشد که در ادامه به آن اشاره گردیده است :

➤ سیاست های راهبری آموزشی دانشگاه

بسط و توسعه هدفمند رشته های تحصیلی از جمله توسعه تحصیلات تکمیلی

ارتقاء کمی و کیفی رشته های تحصیلی

➤ سیاست های راهبری دانشگاه در حوزه بهداشت

توجه به عوامل بیماریزای غیر واگیر به موازات بیماری های واگیردار

توسعه شبکه های بهداشتی در سطح استان

➤ سیاست های راهبردی دانشگاه در حوزه توسعه مدیریت و منابع

- توانمند سازی منابع انسانی مورد نیاز

- تربیت نیروی انسانی متخصص مورد نیاز استان و کشور

- توسعه پژوهش های کاربردی ، بنیادی و توسعه ای مبتنی بر نیازهای استان

در گروه گروه بیولوژی ناقلین و کنترل بیماری ها (حشره شناسی و مبارزه با بیماری ها سابق) از سال ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۴ دانشجویان در مقطع کارشناسی ناپیوسته حشره شناسی پزشکی فارغ تحصیل شده اند و از سال ۱۳۹۵ با تصویب وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ، رشته کارشناسی پیوسته بیولوژی و کنترل ناقلین بیماریها در این دانشکده دایر گردیده است.

چشم انداز گروه بیولوژی و کنترل ناقلین بیماری ها بندرعباس

چشم انداز این گروه آموزش تربیت نیروی انسانی توانمندی است که با تغییرات سریع و پیشرفت های علمی این رشته همگام باشند و با ارائه مسائل علمی نو و ایجاد خلاقیت بتواند در رفع معضلات و مشکلات مربوط به ناقلین و بیماری های ناشی از آنها به بهترین وجه ممکن ارائه طریق نماید. همچنین این گروه از زمان تاسیس، فعالیت های خود را در زمینه آموزشی و پژوهشی برای تمام مقاطع تحصیلی در دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان ارائه می نماید.